

Matematik-ordbog

Matematik-ordbogen er tiltænkt elever på mellemtrinnet og i udskoling. Udgangspunktet for matematik-ordbogen er opbygning af ordforråd inden for matematiske fagudtryk, begreber og symboler. I UVM's læseplan for faget matematik (under det tværgående emne "Sproglig udvikling") er området beskrevet således:

"I matematik er det vigtigt, at eleverne udvikler et præcist fagsprog og lærer centrale fagord og begreber i faget, f.eks. addition, radius og areal. Undervisningen skal have fokus på, at eleverne skal kunne adskille hverdagsprog fra fag sprog, herunder fokus på førfaglige ord og hverdagsbegreber, som har en specifik betydning i matematik f.eks. forhold, sider og at skære. Eleverne skal også arbejde med ordforståelsesstrategier til selvstændig tilegnelse af nye fagord og begreber, udnyttelse af konteksten til forståelse af ord samt opslag i analoge og digitale opslagsværker.

(UVM,2015)

"Det er centralt, at eleverne arbejder med, hvordan viden om fagteksters formål og struktur kan anvendes til udviklingen af læsestrategier. Dette gælder bl.a. hensigtsmæssige strategier til: Søgning, aflæsning og udvælgelse af relevant information fra såvel sammenhængende som ikkesammenhængende tekster."

(UVM, 2015)

I matematik-ordbogen bearbejdes 4 forskellige typer ord/begreber/symboler. Det er vigtigt, at du som lærer skelner mellem de forskellige.

1. Ord, der peger på regnearter (f.eks. "tilsammen", "tilbage", "dele" osv.)
2. Hverdagsord der optræder som matematikord (f.eks. "bestem", "skære", "side" osv.)
3. Særlige fagord og begreber (f.eks. "tabel", "retvinklet", "mellemregning" osv.)
4. Matematiske symboler (f.eks. cm^2 , %, > osv.)

Siderne i ordbogen er enkelt sider, og I kan derfor sammensætte jeres ordbog, så den passer til netop jeres klasse. På mellemtrinnet vil der kunne arbejdes med alle fire sider, mens udskoling kan få gavn af at fokusere på "Særlige fagord og begreber" samt "Matematiske symboler".

I kan vælge at lave én fælles matematik-ordbog i klassen som I hænger op, eller at eleverne laver hver deres egen. Matematik-ordbogen kan både bruges som før- og efterlæsningsstrategi.

På næste side kan du se, hvordan matematik-ordbogens delelementer ser ud. Vi har givet flere eksempler til dig som lærer, hvor eleverne kun får ét eksempel på udfyldning.

Ord, der peger på regnearter

Plus	Minus
• Tilsammen• I alt• Den samlede pris• Omkreds• Lægge sammen	• Tilbage• Forskellen/differensen• Hvor meget mere• Imellem• Trække fra
Gange	Dividere
• Areal• Et beløb/tal, der skal tages et bestemt antal gange• Rumfang• Kombinationer• Valgmuligheder• Omsætning• Procent	• Dele• Hver• Frekvens• Forhold mellem tal• Brøker• En mindre mængde ud af en stor mængde• Omsætning• Procent

Hverdagsord der optræder som matematikord

Ord	Hverdagsbetydning	Matematik-betydning
Sildeben	Et slags fiskeskelet.	En figur man bruger, når man skal finde punkter, der bagefter kan tegnes ind i et koordinatsystem.
Bestem	Når nogen bestemmer f.eks. i en leg.	Bestem betyder at regne sig frem til noget.
Kurve	Beholdere til at have noget i.	En linje, der består af punkter. En "hakked linje".
Ret	Noget mad. Når nogen har ret i hvad de siger.	Betyder lige.

Særlige fagord og begreber

Ord	Hvad betyder det?	Tegn el. skriv en opgave eller forklaring til ordet
Diameter	Diameter En lige linje, der går fra kant til kant gennem en cirkels centrum.	
Rumfang	Størrelsen af et rum inde i f.eks. en kasse. Formlen er $l \cdot b \cdot h$ Svaret skal være noget med kubik.	Kassen er $8 \text{ cm} \cdot 2 \text{ cm} \cdot 10 \text{ cm}$ $= 160 \text{ cm}^3$
Sum	Når man lægger tal sammen.	Hvad er summen af 8, 6 og 2? $8+6+2 = 16$ Svar = 16
Brøkdæl	Når man tager en del af noget. Når nogen har ret i hvad de siger.	En 4. del af 100 skrives sådan: $\frac{1}{4}$ af 100 = 25

Matematiske symboler

Symbol	Hvad hedder det?	Hvordan bruges det?
Cm^2	Kvadratcentimeter	Det kan bruges, når man skal skrive et areal af noget
%	Procent	Det betyder hundrededel. Man kan f.eks. bruge det, når man skal regne en rabat.
>	Større end	Når man skal finde et resultat. Der kan f.eks. stå $X > 23$. Så ved man at resultatet er større end 23.
()	Parenteser	Man skal huske at regne det i parentesens først.